

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av statsråden Morgan Johansson, Mikael Damberg och Ann Lindes uttalanden om export av krigsmateriel

I samband med Turkiets invasion av nordöstra Syrien i oktober 2019 uppstod en debatt om Sveriges och EU:s roll i konflikten genom exporten av krigsmateriel till Turkiet. Under 2018 exporterade Sverige krigsmateriel till Turkiet för 298,9 miljoner kronor.

I samband med detta uttalade sig ansvarigt statsråd, justitie- och migrationsminister Morgan Johansson i en skriftlig kommentar till Ekot (2019-10-10) på följande sätt: "Under förra året förekom inte någon export av krigsmateriel för strid till Turkiet och hittills i år har inga exporttillstånd för sådan materiel beviljats". Statsrådet Mikael Damberg gav ett liknande svar vid riksdagens frågestund (2019-10-10) när han sade att "Under 2018 förekom ingen export av krigsmateriel för strid till Turkiet, och i år har det inte utfärdats några utförseltillstånd."

Krigsmateriel delas in i två kategorier, krigsmateriel för strid och övrig krigsmateriel. Krigsmateriel för strid är materiel med "förstörelsebringande verkan", t.ex. robotar, bomber, handeldvapen, stridsflyg, missiler m.m. Övrig krigsmateriel är annan militär materiel som behövs för att ha en effektiv militär verksamhet. I den kategorin finns bl.a. särskilda typer av eldrörsvapen, ammunition och bomber, delar och komponenter till krigsmateriel för strid och pansarplåt.

På grund av den omfattande sekretessen är det svårt att säga exakt vad som har exporterats. Vi vet dock att Sverige under de senaste tre åren bl.a. har exporterat sprängmedel och pansarplåt. Genom att använda den tekniska termen krigsmateriel för strid framstår det som att statsråden medvetet försöker tona ned betydelsen av den svenska exporten av krigsmateriel.

I Dagens Nyheter (2019-10-11) uttalade utrikesminister Ann Linde: "Vad det är för övrigt krigsmateriel vet vi inte exakt. Men övrigt krigsmateriel kan vara brandfilter, första-hjälpen-lådor, skyddsplåtar. Exakt vad de olika affärerna innebär är inte offentligt."

Det stämmer dock inte. Varken brandfilter eller första-hjälpen-lådor ingår i kategorin övrig krigsmateriel. För att någonting ska klassas som krigsmateriel och därmed kontrolleras enligt den svenska lagen och regelverket om exportkontroll krävs att det är "särskilt utvecklat för militärt bruk".

När Ann Linde medverkade i TV4 (2019-10-10) sade statsrådet bl.a. "Vi exporterar ju inte krigsmateriel till länder som är i pågående strider." Detta stämmer inte heller. Sverige har t.ex. exporterat krigsmateriel till sex av de stater som ingår i den Saudiledda koalitionen som strider i Jemen, medan kriget pågått.

Det framstår som att statsråden genom sina ovan refererade uttalanden har försökt att förminska betydelsen av Sveriges export av krigsmateriel och med det riskerat att vilseleda allmänheten om exportens innehåll och regelverket som reglerar exporten. Det är allvarligt när statsråd uppger felaktiga uppgifter och med det sprider en felaktig bild av svensk vapenexport. Jag menar att statsråden, genom sina uttalanden, brustit i de krav om saklighet som kan förväntas av dem i egenskap av statsråd. Konstitutionsutskottet bör därför utreda om statsråden Morgan Johansson, Mikael Damberg och Ann Linde genom sina uttalanden brustit i saklighet angående Sveriges export av krigsmateriel.

Stockholm den 9 januari 2020

Håkan Svenneling

Håkan Svenneling
Riksdagsledamot
Vänsterpartiet